

LOKAL ROVDYR

Forskningsprosjektet «Beiteressurser, rovdyr og lokalsamfunn» handler om håndtering av det todelte målet om bærekraftige rovviltbestander og et aktivt landbruk basert på utmarkas beiteressurser.

NYHETSREV NR. 1, DESEMBER 2017

Prosjektet hadde en vellykket oppstartskonferanse 29.-30 august, med brei deltagelse fra brukere, fylkesmennene og norske og internasjonale forskningspartnere. Erfaringer fra Norge, Sverige, Finland, Sveits og Frankrike ble presentert, feltarbeidet i norske studieområder ble diskutert, og gode innspill kom fra brukerpartnerne.

INTERVJUUNDERSØKELSER - CASESTUDIER

Høsten 2017 har forskere ved Ruralis /Bygdeforskning brukt på å gjennomføre feltarbeid i Hedmark med intervju av husdyrbrukere i to kommuner innenfor ulvesonen, og to kommuner utenfor. Marit S. Haugen leder dette arbeidet. Flere av områdene har alle fire rovdyrarter tilstede, samt ørn. Vi er nå i ferd med å analysere materialet.

I Nordland er det startet opp intervjuer med reindriftn i Salten. Her er Norge svært smalt, med riksgrensa i øst, hav i vest og fjell og ulike rovdyrsoner med beiteprioriterte områder innimellom. Beitenæringene lever her i et krysspess mellom rovdyr, klimaendringer og ulik

Infrastrukturutbygging. En workshop i mars 2018 skal gjennomføre deltagende kartlegging ('participatory mapping') i samarbeid med reindriftn i Nordland og Vilhelmina Norre Sameby i Sverige. Sammen skal vi utvikle kartverktøy som kombinerer erfaringsbasert kunnskap med moderne kartverktøy. Målet er å visualisere tap av areal og tap av tilgang til beiter og vurdere tilpasningskapasitet/evne for reindriftn. Nordlandsforskning ved Camilla Risvoll leder arbeidet, og utføres i samarbeid med Camilla Sandström ved Umeå Universitet.

NOEN FORELØBIGE FUNN OG PÅPEKNINGER

Det er store variasjoner i rovdyrtpap og konsekvenser for enkeltbrukere i Hedmark. Enkelte har hatt så store tap at de har lagt ned saueholdet, andre har redusert eller sluttet med utmarksbeite, og gått over til innmarksbeite, også utenfor ulvesonen. Det som kommer tydelig fram er at mange har dårlige erfaringer med bruk av innmarksbeite. Faktorer er sterk økning i behovet

for medisiner og vaksiner mot innvollparasitter, redusert tilvekst, merarbeid, behov for innkjøp av fôr ved at innmarka går fra fôrproduksjon til beite. Å ikke kunne benytte utmarksressursen oppleves som svært problematisk. For enkelte fungerer likevel innmarksbeite bra. Mulighetene for alternative driftsformer og omstilling varierer også betydelig. For bruk med gode utmarksressurser, men lite innmark, oppfattes alternativene som dårlige.

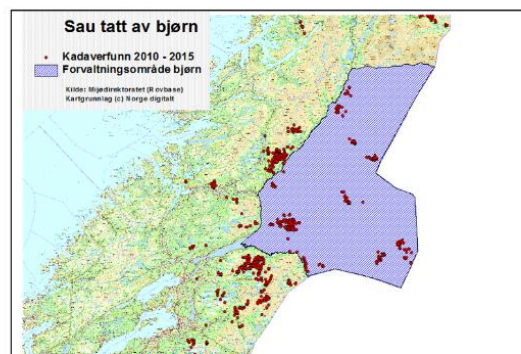
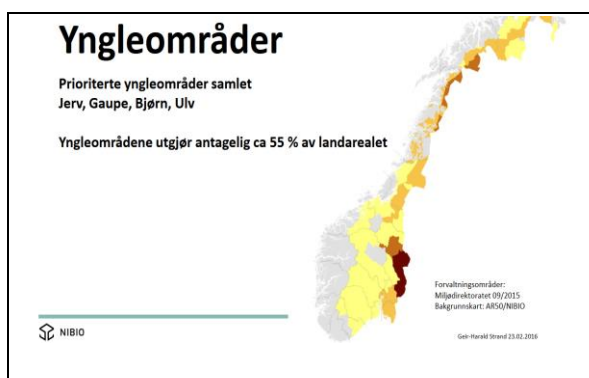
Bruk av GPS har de fleste relativt gode erfaringer med; det letter tilsynet og oversikten over hvor dyra befinner seg, og kan gi tidligere varsling. Denne teknologien hindrer selvsagt ikke rovdyrangrep. Feilmeldinger er fortsatt et problem, og det er fortsatt for dyrt å utstyre alle dyra med GPS-sender. Generelt i næringa observerer vi en viss teknologioptimisme med tanke på forbedrede og nye løsninger framover.

Vi ser at mens sauesankinga om høsten var noe hele familien pleide å ta del i og ble sett på som en viktig måte å sosialisere barna inn i landbruksdrifta, holdes nå ofte barna hjemme.

For mange er det en stor psykisk belastning både å leve med frykten for rovdyrskader og det å finne lemlestedede dyr. Flere forteller om hvordan dette går utover nattesøvn, trivsel og livskvalitet. Sabotasje av meldingsopplegg for beitetilsynet er også utfordringer flere opplever.

GEOGRAFISKE ASPEKTER

Geir Harald Strand, NIBIO, arbeider i prosjektet bla med å se på effektene av rovdyr på beite-næringene utenfor forvaltningssonene for rovdyr.

Se også G.H. Strand m fl. 2016

PROSJEKTHJEMMESIDA

Flere av presentasjonene fra oppstarts-konferansen, andre foredrag, kronikk etc er lagt ut på hjemmesida. Mer legges ut fortløpende:

<https://lokalrovdyr.no/>

FINANSIERING

Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri/ Forskningsrådet. Medfinansiering fra fylkesmennene i Nordland, Nord- og Sør-Trøndelag og Hedmark.

Foto: Camilla Risvoll

KONTAKT

Katrina Rønningen og Marit S. Haugen
RURALIS - Institutt for rural- og regionalforskning
Universitetssenteret Dragvoll 7491 Trondheim